

адже FinTech забезпечує доступність, зручність і простоту здійснення всіх необхідних операцій.

Список використаних джерел

1. Kagan J. Financial Technology (Fintech): Its Uses and Impact on Our Lives. URL : <https://www.investopedia.com/> (дата звернення: 20.04.2023)
2. Лункіна Т. І., Бурковська А. В., Гуліч К. О. Застосування фінансових технологій у банківській системі України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2021. Вип. 2. С. 27-35.
3. Крихівська Н. О., Ромашко О. М., Пукіш О. В. Світова практика впровадження фінансових технологій у банківському секторі. *Бізнес Інформ*. 2021. № 11. С. 362-369.
4. Андрущенко Д. Блокчейн і fintech: як змінюється сфера фінансів. *Економічна правда*. 14.04.2021. URL : <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/04/14/672973/> (дата звернення: 20.04.2023).
5. Ніколаєв С. О., Вороненко В. І., Ковальов Б. Л., Гриценко П. В., Одеволе О. О. Блокчейн як фактор цифрової трансформації економіки України. *Вісник Сумського державного університету*. Серія : Економіка. 2021. № 2. С. 16-23.
6. BigData в банках: що це таке й у чому користь для банківського сектору. URL : <https://hub.kyivstar.ua/> (дата звернення: 20.04.2023).
7. AI в банківській сфері. URL : <https://aicongference.com.ua/> (дата звернення: 20.04.2023).

Грабчук І.Л.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку
Державний університет «Житомирська політехніка»

м. Житомир

МОЖЛИВОСТІ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Нинішня фаза євроінтеграції обумовлена комплексом різновекторних факторів, викликів і загроз зовнішнього і внутрішнього характеру [1]. Важлива роль в євроінтеграційних процесах належить цифровізації у різних напрямках, що для нашої країни підтверджено підписанням Угоди про участь України в програмі ЄС «Цифрова Європа» (2021-2027). В межах нашого дослідження розглянемо особливості цифрових технологій для фінансового моніторингу, а саме визначимо взаємозв'язок між рівнем цифрового розвитку країни та ризиком легалізації кримінальних коштів.

Цифрові технології, які супроводжують сучасний бізнес, та цифрова економіка в цілому сприяють переказу та накопиченню на офшорних рахунках коштів, отриманих незаконним шляхом. Крім того, модернізуються способи відмивання коштів, адже збільшується кількість можливостей їх приховування. Так, можливим є переказування грошових коштів без участі банку з використанням, наприклад, платіжних сервісів PayPal або Venmo. В той же час цифрові технології можна розглядати і як інструмент для вирішення проблеми відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

Встановлення взаємозв'язку між рівнем цифрового розвитку країни та ризиком легалізації кримінальних коштів на основі Базельського індексу AML все частіше стає об'єктом дослідження в наукових працях. Значення даного індексу для країн Східної Європи представлено на рис. 1.

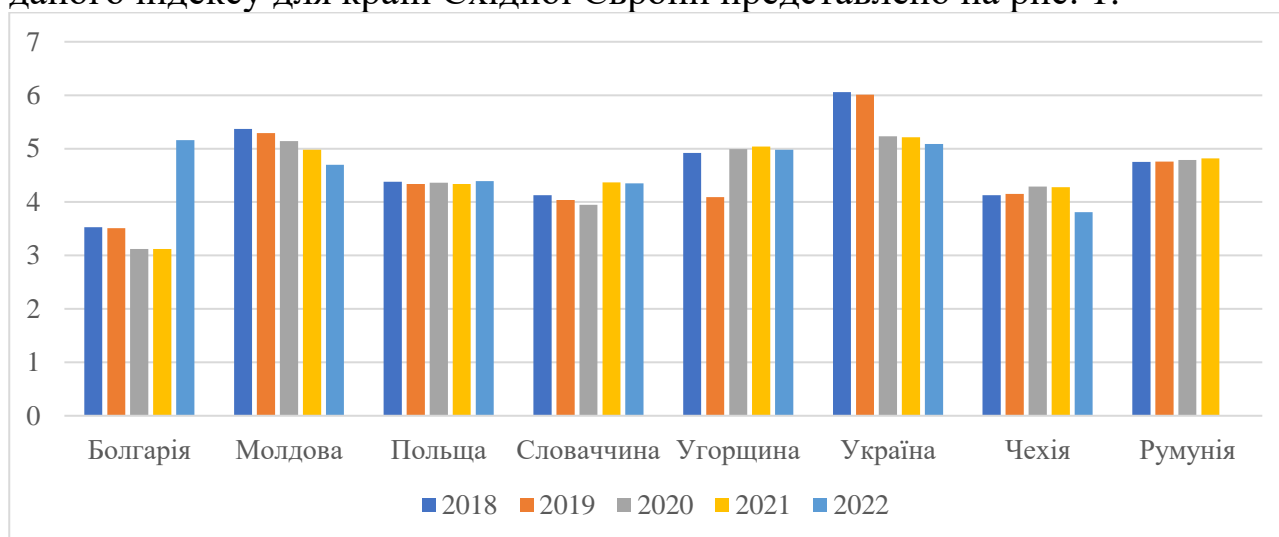

Рис. 1. Значення Базельського індексу AML для країн Східної Європи за 2018-2022 рр.*

Джерело: узагальнено на підставі звітів Basel AML Index 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 [2]

*Примітка. За 2022 р. представлено значення лише щодо тих юрисдикції, які мають достатньо даних для розрахунку надійного показника ризику відмивання коштів та фінансування тероризму і пройшли оцінку за методологією 4-го раунду FAFT

Рівень ризику відмивання коштів та фінансування тероризму в досліджуваних країнах (обрано з регіону розташування України) є різним, оскільки між країнами існують великі відмінності, особливо щодо ефективності заходів в боротьбі з вказаними явищами.

Проведені емпіричні дослідження науковців Бодеску К.Н., Ачімб М.В., Даніела Рус А.І. надають чіткі докази, що збільшення цифрових технологій призводить до зниження ризику відмивання грошей. Причому такі висновки підтверджуються як в країнах з високим рівнем доходу, так і в країнах з низьким рівнем доходу [3]. Саме для останніх характерний нижчий відсоток користувачів Інтернету та значно нижчий рівень

впровадження технологій. Крім того, науковці, проводячи дослідження 162 країн, встановили докази ролі освіти, інновацій та кібербезпеки в Базельському індексі AML, тобто їх впливу на ризик відмивання коштів та фінансування тероризму.

Підтверджують даний взаємозв'язок і українські дослідники. Так, за результатами розробки та апробації багатофакторної регресійної моделі опису впливу ключових детермінант на загальний рівень цифрового розвитку країн світу встановлено обернену пропорційну залежність між рівнем цифрового розвитку та Базельським індексом AML, «що і є логічно обґрунтованим, адже чим нижче значення Basel AML Index, тим менше країна має ризик до залучення її соціально-економічних об'єктів (особливо банків, небанків, фінансових установ, підприємств, бізнесів) в шахрайські схеми з використанням цифрових технологій, інноваційних фінансових технологій для легалізації кримінальних доходів» [4, с. 94].

З наведеними твердженням не можемо не погодитися, проте до обраної авторами методики є ряд питань, зокрема, щодо вибору індикаторів. Так, серед запропонованих є рівень цифрового розвитку (DDL), який розраховується відповідно до індексу розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (IDI) та індексу готовності до мережі (NRI). Проте звіт щодо індексу IDI публікувався з 2009 по 2017 рік та був припинений у 2018 році через проблеми з доступом та якістю даних, тому і представлені дані в цьому звіті значною мірою застаріли. Наразі ведуться роботи щодо розробка та запуск індексу IDI в 2023 р.

Крім того, перелік основних рейтингових індексів цифровізації є досить значним, і «за різними показниками одні й ті ж країни займають різні позиції. Це призводить до неоднозначних висновків та уявлень про реальні оцінки кіберможливості та кіберпотужності країн» [5, с. 75]. Таким чином, однозначно можна стверджувати про вплив цифровізації як на рівень ризику відмивання коштів та фінансування тероризму, так і на заходи боротьби в цій сфері, проте чітко визначити напрям цього впливу в цілому за всіма країнами неможливо. Виходячи з положення, що використання сучасних цифрових технологій, їх активне впровадження в різноманітні сфери господарської діяльності несе як позитивні наслідки, так і ряд загроз, опишемо їх для сфери протидії відмивання коштів та фінансування тероризму.

Систематизація та критичний аналіз підходів науковців до встановлення взаємозв'язку між рівнем цифровізації та рівнем відмивання коштів та фінансування тероризму показали складність в оцінці даних процесів. Саме тому незважаючи на можливості, які надають цифрові інструменти для здійснення операцій банками в ході фінансового моніторингу, необхідна чітка ідентифікація загроз, які вони провокують, та організація послідовного відстеження за операціями з їх використанням.

Список використаних джерел

1. Євроінтеграція в умовах війни: виклики і перспективи. Аналітична доповідь: Центр Разумкова, грудень 2022 р. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2022/12/28/2022-MATRA-IV-KVARTAL-7.pdf>.
2. Basel AML Index. URL: <https://index.baselgovernance.org/download>.
3. Bodescu C.N., Achimb M.V., Daniela Rus A.I. The influence of digital technology in combating money laundering: *24th RSEP International Conference on Economics, Finance & Business – Virtual/Online 24-25 February 2022, Holiday Inn Vienna City, Vienna, Austria*. P.8. URL: <https://rsepconferences.com/wp-content/uploads/2022/03/Vienna-Book-Abstract-Completed.pdf>.
4. Койбічук В., Куровська Ю. Вплив інтегральних показників цифровізації суспільно-економічних трансформацій на рівень цифрового розвитку країни. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 1. С. 83-96. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.01.083>.
5. Барченко Н.Л., Любчак В.О., Лаврик Т.В. Модель індикаторів оцінки національного рівня цифровізації та кібербезпеки держав світу. *Електронне фахове наукове видання «Кібербезпека: освіта, наука, техніка»*. 2022. № 2(18). С. 73-85. <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2022.18.7385>.

Добровольська П.А.,

здобувач вищої освіти 2-го курсу обліково-фінансового факультету

Науковий керівник: **Мікуляк К.А.,**

асистент кафедри фінансів,

банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

БЛОКЧЕЙ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ОСНОВНІ ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ FINTESCH СЕКТОРУ

Сучасний розвиток сфери фінансів неможливо уявити без посилення цифровізації фінансових послуг та технологізації операційних процесів фінансових посередників. В умовах сьогодення неможливо уявити ринок фінансових послуг без застосування інформаційних технологій, мобільних додатків, електронних платіжних засобів, грошових переказів онлайн, керування рахунками онлайн та низки інших технологій. Динамічний технологічний розвиток і зростаючі можливості використання інформаційних технологій на ринку фінансових послуг сприяли розвитку